28 Ιανουαρίου 2021

Παρηγορητικός στους μοναχούς που θλίβονται (Άγιος Ιγνάτιος Brianchaninov)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη / Ορθοδοξία και Ορθοπραξία

«Παιδί μου», λέει η Γραφή, «αν έρχεσαι να υπηρετήσεις τον Κύριο, τον Θεό, ετοιμάσου για δοκιμασίες. Ίσια να έχεις την καρδιά σου και οπλισμένη με κουράγιο... Ο,τι κι αν σε βρει, δέξου το· και στις αλλεπάλληλες αναποδιές, που θα σε ρίξουν χαμηλά, δείξε υπομονή» (2).

Οι θλίψεις ήταν πάντοτε σημάδι και απόδειξη εύνοιας του Θεού. Οι θλίψεις ήταν πάντοτε και το γνώρισμα της ευαρεστήσεως του Θεού από τους πατριάρχες, τους προφήτες, τους αποστόλους, τους μάρτυρες, τους οσίους. Όλοι οι άγιοι πέρασαν από τον στενό δρόμο των δοκιμασιών και των θλίψεων (3), και με την υπομονή τους πρόσφεραν τον εαυτό τους θυσία ευπρόσδεκτη από τον Θεό. (4)

Με παραχώρηση της θείας πρόνοιας, διάφορες συμφορές βρίσκουν και τώρα τις άγιες ψυχές, για ν’ αποκαλυφθεί η αγάπη τους στον Θεό με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο.

Τίποτα δεν συμβαίνει στον άνθρωπο δίχως τη συγκατάθεση και την παραχώρηση του Θεού.

Όποιος επιθυμεί να ακολουθήσει τον Κύριό μας Ιησού Χριστό και να γίνει «κατά χάριν» παιδί του Θεού, αναγεννημένο από το Πνεύμα, πρώτα απ' όλα πρέπει να επιβάλει στον εαυτό του ως κανόνα και ως αναμφισβήτητη υποχρέωση το να υπομένει καλόψυχα όλες τις θλίψεις, όλους τους σωματικούς πόνους, όλες τις ανθρώπινες αδικίες, όλες τις δαιμονικές επιθέσεις, ακόμα και όλες τις επαναστάσεις των ίδιων του των παθών.

Ο χριστιανός που επιθυμεί να ευαρεστήσει τον Θεό, πάνω απ' όλα χρειάζεται υπομονή και σταθερή ελπίδα σ' Εκείνον. Τα όπλα αυτά πρέπει να τα κρατάει συνεχώς στα νοερά χέρια της ψυχής του, γιατί ο πονηρός εχθρός μας, ο διάβολος, με κάθε μέσο πασχίζει στον καιρό της θλίψεως και του πόνου να μας ρίξει στην ακηδία και ν' αρπάξει από μέσα μας την ελπίδα στον Κύριο.

Ο Θεός ποτέ δεν αφήνει τους πιστούς δούλους Του να δοκιμαστούν πάνω από τις δυνάμεις τους. «Ο Θεός, που κρατάει τις υποσχέσεις Του», γράφει ο άγιος απόστολος Παύλος, «δεν θα επιτρέψει σε κανέναν πειρασμό να ξεπεράσει τις δυνάμεις σας· αλλά, όταν έρθει ο πειρασμός, θα δώσει μαζί και τη διέξοδο, ώστε να μπορέσετε να τον αντέξετε» (5).

Ο διάβολος, πλάσμα του Θεού κι αυτός, που ήταν πρώτα δούλος Του, κάνει στην ψυχή όχι όσο κακό θέλει, αλλά όσο του επιτρέπει ο Θεός.

Οι άνθρωποι γνωρίζουν πόσο βάρος μπορεί να σηκώσει ένα ζώο. Πολύ περισσότερο η άπειρη Σοφία του Θεού γνωρίζει πόσο βαριές δοκιμασίες μπορεί να σηκώσει μία ψυχή.

Ο κεραμοποιός γνωρίζει και την ένταση της φωτιάς και τον χρόνο που πρέπει να μείνουν σ' αυτήν τα πήλινα σκεύη, για να ψηθούν σωστά γιατί, αν παραψηθούν, σπάζουν, κι αν πάλι μισοψηθούν, είναι ακατάλληλα για χρήση. Πολύ περισσότερο ο Θεός γνωρίζει πόσον καιρό πρέπει να βαστήξει η φωτιά της δοκιμασίας και πόσο δυνατή πρέπει να είναι αυτή η φωτιά, ώστε τα λογικά Του σκεύη, οι χριστιανοί, να γίνουν ικανοί για την είσοδο στη βασιλεία των ουρανών.

Τα παιδιά, λόγω της αδυναμίας και της απειρίας τους, δεν είναι ικανά για την άσκηση επαγγέλματος, για την ανάληψη οικογενειακών ευθυνών, για την καλλιέργεια της γης και για κάθε άλλο βιοτικό έργο. Έτσι συχνά και οι ψυχές,

έχοντας δεχθεί τη χάρη του Αγίου Πνεύματος αλλά μην έχοντας δοκιμαστεί με τις θλίψεις, βρίσκονται ακόμα σε νηπιακή πνευματική ηλικία και είναι, θα λέγαμε, ανίκανες για τη βασιλεία των ουρανών. «Αν δεν έχετε παιδαγωγηθεί», λέει ο απόστολος, «τότε είστε παιδιά νόθα και όχι γνήσια» (6).

Οι δοκιμασίες και οι θλίψεις στέλνονται στον άνθρωπο για την ωφέλειά του. Παιδαγωγημένη μ' αυτές η ψυχή, γίνεται δυνατή, έμπειρη, άξια να τιμηθεί από τον Κύριο. Αν υπομείνει όλα τα βάσανα ως το τέλος με ελπίδα στον Θεό, δεν θα στερηθεί τα αγαθά που μας έχει υποσχεθεί το Άγιο Πνεύμα και την τέλεια απελευθέρωση από τα πάθη.

Οι ψυχές που δοκιμάζουν διάφορες θλίψεις, είτε φανερές, από τις ενέργειες μοχθηρών ανθρώπων, είτε αφανείς, από την επανάσταση αισχρών λογισμών μέσα στον νου, η υποφέρουν από σωματικές ασθένειες, αν υπομείνουν ως το τέλος, θα αξιωθούν να στεφανωθούν όπως οι μάρτυρες και ν' αποκτήσουν όση κι εκείνοι παρρησία ενώπιον του Θεού.

Οι μάρτυρες βασανίστηκαν από τους ανθρώπους και παρέδωσαν ολοπρόθυμα τον εαυτό τους στα μαρτύρια, δείχνοντας ως τον θάνατο γενναιόψυχη υπομονή. Όσο πιο πολυβάσανος και πολυώδυνος ήταν ο αγώνας τους, τόσο μεγαλύτερος ήταν ο δοξασμός τους, τόσο μεγαλύτερη ήταν η παρρησία τους ενώπιον του Θεού.

Οι μοναχοί βασανίζονται από τα πονηρά πνεύματα. Όσο πιο σκληρές επιθέσεις δέχονται απ' αυτά, τόσο πιο πολύ παρηγορούνται από το Άγιο Πνεύμα εδώ, στην επίγεια ξενιτιά τους και στη διάρκεια των δοκιμασιών τους, αλλά και τόσο πιο πολύ θα δοξαστούν από τον Θεό στον μελλοντικό κόσμο, στην ουράνια πατρίδα μας.

Στενός και γεμάτος θλίψεις είναι ο δρόμος που οδηγεί στην αιώνια ζωή. Λίγοι τον βρίσκουν και τον ακολουθούν (7), αλλά είναι απαράγραπτος και αναπόφευκτος κλήρος όλων όσοι θέλουν να σωθούν. Γι' αυτό δεν πρέπει να τον αποφεύγουμε! Κάθε δοκιμασία, απ' όπου κι αν προέρχεται, ας την υπομένουμε σταθερά και αμετάπτωτα, προσβλέποντας με τα μάτια της πίστεως στην επουράνια ανταπόδοση.

Όσες θλίψεις κι αν δοκιμάζουμε στην παρούσα ζωή, αυτές δεν μπορούν να συγκριθούν με τα αγαθά που μας περιμένουν στην αιωνιότητα, αλλά ούτε και με την παρηγοριά που από εδώ κιόλας μας χαρίζει το Άγιο Πνεύμα, είτε με την άφεση των αναρίθμητων αμαρτημάτων μας είτε με την απαλλαγή μας από την τυραννία των παθών —αυτά είναι τα νομοτελειακά αποτελέσματα της ήρεμης υπομονής στις θλίψεις.

«Αυτά που τώρα υποφέρουμε», λέει ο απόστολος, «δεν ισοσταθμίζουν τη δόξα που μας επιφυλάσσει ο Θεός στο μέλλον» (8).

Με ανδρεία ας τα υπομείνουμε, λοιπόν, όλα για χάρη του Κυρίου, όπως οι ανδρείοι πολεμιστές υπομένουν τις κακουχίες του πολέμου για χάρη του βασιλιά τους, αδιαφορώντας ακόμα και για τον θάνατο.

Γιατί δεν δοκιμάζαμε τόσες και τέτοιες πίκρες, όταν ήμασταν μέσα στον κόσμο και τις βιοτικές μέριμνες; Γιατί τώρα, που ήρθαμε να υπηρετήσουμε τον Θεό, μας βρίσκουν ποικίλες συμφορές; Μάθε το: Για τον Χριστό πέφτουν επάνω μας σαν τα βέλη οι θλίψεις. Ο εχθρός μας, ο διάβολος, μας τα ρίχνει αυτά τα βέλη, για δυό λόγους- πρώτον, επειδή φθονεί τον καλό αγώνα που κάνουμε για ν’ αποκτήσουμε τα αιώνια αγαθά· και δεύτερον, επειδή επιδιώκει να εξασθενίσει τις ψυχές μας με τη λύπη, την αθυμία και την οκνηρία, ελπίζοντας έτσι ότι θα μας στερήσει τη μακαριότητα που προσδοκούμε.

Ο Χριστός αόρατα μάχεται για μας. Αυτός ο παντοδύναμος και ακατανίκητος Υπερασπιστής μας εξουδετερώνει όλες τις παγίδες και τις πανουργίες του εχθρού μας.

Αυτός ο ίδιος, ναι, Αυτός ο ίδιος ο Κύριος και Σωτήρας μας βάδιζε σ’ όλη τη διάρκεια της επίγειας παρουσίας Του στον στενό και γεμάτο θλίψεις δρόμο —σε κανέναν άλλο!—, υπομένοντας συνεχείς διωγμούς, χλευασμούς, προσβολές και επιθέσεις, ώσπου τελικά γεύθηκε και τον ατιμωτικό σταυρικό θάνατο ανάμεσα σε δυό κακούργους.

Ας ακολουθήσουμε τον Χριστό! Ας ταπεινωθούμε, όπως ταπεινώθηκε Εκείνος! Ας μην αρνηθούμε να θεωρηθούμε πλανεμένοι η και τρελοί, όπως θεωρήθηκε Εκείνος! Ας μη λογαριάσουμε την υπόληψή μας! Ας μην κρύψουμε το πρόσωπό μας, όταν μας φτύνουν και μας χτυπούν! Ας μην αποζητήσουμε τη δόξα, την ομορφιά και την απόλαυση, που ανήκουν σ’ αυτόν τον κόσμο. Ας τελειώσουμε το ταξίδι μας στη γη όπως οι ξένοι, οι περαστικοί και πρόσκαιροι (9), οι οποίοι δεν έχουν που να γείρουν το κεφάλι. Ας δεχθούμε τις προσβολές, ας δεχθούμε τους εξευτελισμούς, ας δεχθούμε την περιφρόνηση των ανθρώπων —αυτά είναι τα χαρακτηριστικά

γνωρίσματα του δρόμου που διαλέξαμε. Θα παλέψουμε όχι μόνο φανερά με τις θλίψεις αλλά και κρυφά με τους λογισμούς της υπερηφάνειας. Μ’ όλες μας τις δυνάμεις ας απομακρύνουμε αυτούς τους λογισμούς του παλαιού αμαρτωλού εαυτού μας, που ζητάει να διατηρήσει ζωντανό και ακέραιο το εγώ του με διάφορες ευλογοφανείς προφάσεις. Αν το κατορθώσουμε, ο Υιός του Θεού, που είπε, «Θα κατοικήσω μέσα τους και θα πορεύομαι μαζί τους» (10), θα εμφανιστεί στην καρδιά μας και θα μας χαρίσει την εξουσία και τη δύναμη να δέσουμε τον ισχυρό (διάβολο) και ν’ αρπάξουμε τα πράγματά του (11), να πατήσουμε πάνω σε φίδια, στην ασπίδα και τον βασιλίσκο (12), και να τα αφανίσουμε.

Ας αποδιώξουμε τη βαρυγγώμια, ας αποδιώξουμε τη μεμψιμοιρία, ας αποδιώξουμε την κατήφεια και τη λύπη —απ’ αυτές υποφέρουν περισσότερο οι αδύναμες ψυχές παρά από τις ίδιες τις θλίψεις. Ας αποδιώξουμε και κάθε σκέψη εκδικήσεως, κάθε σκέψη ανταποδόσεως του κακού. «Δική μου είναι η εκδίκηση, εγώ θα ανταποδώσω», είπε ο Κύριος (13).

Θέλεις να υπομείνεις τις θλίψεις εύκολα και άνετα; Πόθησε τον θάνατο για τον Χριστό! Αυτός ο θάνατος ας βρίσκεται παντοτινά μπροστά στα μάτια σου —ο θάνατος ως προς την αμαρτία και τα πάθη. Νέκρωσε τον εαυτό σου με την καθημερινή εγκράτεια ως προς όλες τις αμαρτωλές επιθυμίες. Νέκρωσε τον εαυτό σου με την απάρνηση του δικού σου θελήματος και την αποφυγή της αυτοδικαιώσεως· γιατί το θέλημα και η αυτοδικαίωση προέρχονται από την πονηρή συνείδηση του παλαιού αμαρτωλού εαυτού σου και από την πλάνη που ψεύτικα ονομάζεται λογική. Νέκρωσε τον εαυτό σου, παρουσιάζοντάς του ζωντανά και περιγράφοντάς του παραστατικά τον αναπόφευκτο θάνατό σου. Μας δόθηκε εντολή να ακολουθήσουμε τον Χριστό σηκώνοντας τον σταυρό μας (14). Αυτό τι σημαίνει; Ότι οφείλουμε να είμαστε πάντοτε έτοιμοι να πεθάνουμε για τον Χριστό με χαρά και ευφροσύνη. Με τέτοια εσωτερική κατάσταση, με τέτοια προθυμία και ετοιμότητα, εύκολα θα σηκώνουμε κάθε φανερή και αφανή θλίψη. Όποιος επιθυμεί να πεθάνει για τον Χριστό, ποιάν επίθεση και ποιά προσβολή δεν θα σηκώσει μεγαλόψυχα;

Μας φαίνονται βαριές οι θλίψεις μας, επειδή ακριβώς δεν είμαστε πρόθυμοι να πεθάνουμε για τον Χριστό, δεν είμαστε πρόθυμοι να περιορίσουμε μόνο σ’ Αυτόν όλες τις επιθυμίες μας, όλες τις ελπίδες μας, όλη τη λογική μας, όλη την περιουσία μας, όλη την ύπαρξή μας.

Όποιος θέλει να ακολουθήσει τον Χριστό και να κληρονομήσει μαζί Του τις θείες δωρεές, οφείλει να μιμηθεί πρόθυμα τα παθήματα Εκείνου. Όποιος αγαπά τον Χριστό, αποδεικνύει την αγάπη του όταν υπομένει κάθε θλίψη όχι μόνο με γενναιοψυχία, αλλά και με ζήλο και με χαρά και με ευγνωμοσύνη, αποθέτοντας σ’

Εκείνον όλες τις ελπίδες του.

Μία τέτοια υπομονή είναι χάρισμα, είναι δώρο του ίδιου του Χριστού. Κι αυτό το ανεκτίμητο πνευματικό δώρο το παίρνει όποιος, πρώτον, το ζητάει από τον Κύριο με ταπεινή και ακατάπαυστη προσευχή και, δεύτερον, αποδεικνύει ότι επιθυμεί ειλικρινά την απόκτησή του με την άσκηση έμπονης βίας στην απρόθυμη για εγκαρτέρηση καρδιά του.

1. Το κείμενο είναι βασισμένο στον λόγο Περί υπομονής και διακρίσεως (κεφ. 13-18) του οσίου Μακαρίου του Μεγάλου.

2. Σοφ. Σειρ. 2:1-2, 4

3. Πρβλ. Ματθ. 7:13-14.

4. Πρβλ. Ρωμ. 12:1.

5. Α’ Κορ. 10:13.

6. Εβρ. 12:8.

7. Πρβλ. Ματθ. 7:13-14.

8. Ρωμ. 8:18.

9. Πρβλ. Α’ Πέτρ. 2:11.

10. Β’ Κορ. 6:16.

11. Πρβλ Ματθ. 12:29.

12. Πρβλ Ψαλμ. 90:13.

13. Ρωμ. 12:19.

14. Βλ Μαρκ. 8:34.

Πηγή: agiazoni.gr